

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till veterinärvårdslag och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till veterinärvårdslag och till vissa lagar som har samband med den (RP 83/2022 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 49/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Kajsa Hakulin, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Johanna Wallius, jord- och skogsbruksministeriet
- finansråd, enhetschef Anne-Marie Välikangas, finansministeriet
- ledande sakkunnig Samuli Miettinen, arbets- och näringsministeriet
- avdelningsdirektör Terhi Laaksonen, Livsmedelsverket
- ledande sakkunnig Eija Palo, Konkurrens- och konsumentverket
- länsveterinär Pirkko Pirinen, Regionförvaltningsverket i Lappland
- miljödirektör Leena Tuuri, miljöfunktionen i Uleåborgsregionen
- sakkunnig inom miljö- och hälsoskydd Kaisa Mäntynen, Finlands Kommunförbund
- arbetsmarknadsombudman Iikka Niinimaa, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT
- specialistveterinär i produktionsdjurs hälso- och sjukvård Leena Suojala, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- lantbrukspolitisk sakkunnig Christoffer Ingo, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf
- verksamhetsledare Kati White, Djurskyddet Finland rf
- ordförande Katri Kiviniemi, Finlands Veterinärförbund rf
- kommunveterinär Anu Korpikallio, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto - Finlands Kommunalveterinärförbund ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

Betänkande JsUB 21/2022 rd

- justitieministeriet
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- Helsingfors universitet
- miljödirektör Leena Tuuri, Uleåborgs region, miljösektorn, miljö- och hälsoskydd
- samkommunen Kajanalands social- och hälsovård
- Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
- Renbeteslagsföreningen
- Finska Kennelklubben
- Finlands Hippos rf
- Suomen Siipikarjalitto - Finlands Fjäderfäförbund ry
- Suomen Sikayrittäjät ry
- Finlands Pälsdjursuppfödares Förbund rf
- Finlands tillsynsveterinärförbund rf.

Inget yttrande av

- Mellersta Österbottens miljöhälsovård
- Konsumentförbundet ry
- Finlands Färförening rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny veterinärvårdslag, genom vilken den gällande veterinärvårdslagen upphävs. I propositionen föreslås det även ändringar av lagen om utövning av veterinäryrket, lagen om medicinsk behandling av djur, livsmedelslagen, lagen om djursjukdomar, hälso- och sjukvårdslagen och pensionslagen för den offentliga sektorn.

Genom den nya veterinärvårdslagen preciseras och avgränsas kommunernas organiseringsansvar i fråga om veterinärtjänster på basnivå. Organiseringsansvaret omfattar de tjänster som specificeras i lagen. För att djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan ska tryggas är det nödvändigt att säkerställa en tillräcklig tillgång till dessa tjänster i hela landet.

När det gäller tjänster för sällskapsdjur och hobbydjur innebär formuleringarna av organiseringsansvaret, förutom begränsningar, även att kommunernas lagstadgade skyldigheter utvidgas på en del områden. Ändringen är nödvändig för att säkerställa tillgången till samhälleligt viktiga tjänster och veterinärvården i stort. Genom ändringen strävar man efter att undanröja de oklarheter i fråga om tolkningen och de konflikter som hänför sig till en samtidig tillämpning av lagar som påverkar konkurrensneutraliteten mellan den offentliga och den privata sektorn. Ändringen avses också förhindra de negativa effekter som skyldigheten att bolagisera en viss del av den kommunala servicen medför för systemet. Tjänsterna har i praktiken inte bolagiserats och för närvarande ordnar nästan alla kommuner tjänster åtminstone i den omfattning som det föreslagna organiseringsansvaret gäller.

De ändringar som föreslås i bestämmelserna om kundavgifter ger kommunerna möjlighet att få betydande extrainkomster från de tjänster som tillhandahålls vid kommunalveterinärernas mottagningar. Bestämmelserna om kundavgifter utvidgas även på ett sätt som ökar de riksomfattan-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

de arbetsmarknadsparternas avtalsfrihet när det gäller löner och ger dem möjlighet att, om de så önskar, utveckla nya lösningar vad gäller anställningar som är mera ändamålsenliga än de nuvarande med tanke på arbetslivets behov och tillgången på arbetskraft.

Det föreslås bestämmelser om att det offentligrättsliga universitet som ordnar veterinärutbildning ska ansvara för att det ordnas veterinärtjänster inom det verksamhetsområde som definieras i enlighet med lagens bestämmelser. Genom ändringen säkerställs det att verksamheten vid Helsingfors universitets djursjukhus har det patientunderlag som ordnandet av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning på ett ändamålsenligt sätt förutsätter. De offentliga veterinärtjänster som universitetet producerar ska finansieras med både kundavgifter och kommunersättningar.

De bestämmelser som gäller skyldigheterna för dem som producerar privata veterinärtjänster motsvarar i allt väsentligt den gällande lagstiftningen. Ansvar vad gäller bevarande av journalhandlingar preciseras.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Målsättningen är att ikraftträdandet sker år 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny veterinärvårdslag och att vissa författningar som gäller skötseln av de kommunala veterinärernas uppgifter ändras. Enligt propositionen förblir kommunerna ansvariga för ordnandet av sedvanliga veterinärtjänster. De tjänster som enligt förslaget omfattas av organiseringsansvaret hör enligt den gällande veterinärvårdslagen till de grundläggande veterinärtjänsterna eller den akuta veterinärhjälp. Tjänsterna definieras dock noggrannare än i den gällande lagen. Det betyder att propositionen inte medför någon utvidgning av organiseringsansvaret, utan det är fråga om en precisering av ansvaret. Kommunens organiseringsansvar utvidgas dock de facto i fråga om de grundläggande veterinärtjänsterna för sällskapsdjur och hobbydjur. Å andra sidan erbjuds för närvarande operationer och andra motsvarande åtgärder i kommunerna i större utsträckning än den veterinärtjänst som definieras i lagförslaget. Det är även i fortsättningen möjligt för kommunerna att tillhandahålla en mer omfattande service än lagen kräver. Avsikten är att kommunens organiseringsansvar ska omfatta de nödvändiga veterinärtjänster som måste kunna erbjudas på lika villkor i hela landet. Behovet av att definiera kommunens lagstadgade uppgifter hänför sig till tryggheten av tillgången till veterinärtjänster samt till de krav som följer av Europeiska unionens konkurrenslagstiftning. Sammantaget anser utskottet att propositionen är behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslaget, men med vissa ändringar.

Anordnande av veterinärvård

Enligt propositionen kan kommunen själv producera grundläggande veterinärtjänster eller upphandla dem av en privat näringsidkare eller av ett kommunalt bolag. Om kommunen inte producerar tjänsten själv, tillämpas upphandlingslagstiftningen, och upphandlingen ska normalt konkurrensutsättas. Enligt propositionen är det något oklart om de bestämmelser om undantag från

Betänkande JsUB 21/2022 rd

konkurrensskyldigheten som gäller anknutna enheter kan tillämpas när kommunen köper tjänster av ett av kommunen ägt bolag. På villkoren för den ersättning som kommunen betalar till veterinärtjänsteproducenten, också om tjänsterna produceras av ett kommunalt bolag, tillämpas under vissa förutsättningar EU:s regler för statligt stöd. Utskottet noterar att den modell som föreslås i propositionen ännu inte har anmälts till EU-kommissionen, som har exklusiv behörighet att bedöma om modellen är förenlig med den inre marknaden. Lagförslagen i propositionen kan träda i kraft först när kommissionen har godkänt modellen eller meddelat att godkännande inte behövs. Därför föreslås det att bestämmelser om ikraftträdandet av de lagförslag som ingår i propositionen utfärdas genom förordning.

Kommunen ska även i fortsättningen organisera tillsynen över djurs hälsa och välfärd. De veterinärer som producerar grundläggande kommunala veterinärtjänster sköter tillsynen på uppdrag av staten, och kostnaderna för detta påförs staten. Privata tjänsteproducenter kan endast anlitas som sakkunnighjälp vid skötseln av dessa uppgifter. Dessutom ska det på det sätt som grundlagsutskottets utlåtande förutsätter föreskrivas på behörigt sätt om säkerställande av kraven på rätts-säkerhet och god förvaltning (GrUU 49/2022 rd). Utskottet konstaterar att de kommunala veterinärerna är en oersättlig resurs i bekämpningen av djursjukdomar och i djurskyddsarbetet, även om huvudansvaret för dessa uppgifter vilar på de heltidsanställda tillsynsveterinärerna. Verksamhetsförutsättningarna för denna resurs får inte försvagas genom reformen.

Kommunen kan också i fortsättningen på marknadsvillkor producera mer omfattande tjänster än grundläggande veterinärtjänster. Enligt kommunallagen är kommunen skyldig att bolagisera tjänsterna, om motsvarande tjänster finns tillgängliga på marknaden. Om motsvarande tjänster finns tillgängliga på marknaden, ska kommunen prissätta tjänsten på marknadsbasis och ha en separat bokföring över verksamheten. Det nuvarande systemet med veterinäreravode gör det inte möjligt att uppfylla dessa krav. I praktiken har problemet uppstått i fråga om icke-brådskande veterinärtjänster för sällskapsdjur och hobbydjur, där det finns utbud runtom i landet. I de yttranden som utskottet fått har man lyft fram att det som sagts ovan leder till en övergripande bolagisering av de kommunala veterinärtjänsterna. Man befärar att detta i sin tur bland annat leder till höjda klientavgifter. Syftet med den valda modellen är dock inte att tvinga kommunerna att bolagisera veterinärtjänsterna. För närvarande producerar en del kommuner i betydande utsträckning veterinärtjänster för sällskapsdjur och hobbydjur. Inom den sektorn tillhandahåller också den privata sektorn tjänster i delar av landet. Den privata andelen är så betydande att bolagisering i praktiken inte kan undvikas med tanke på kravet på konkurrensneutralitet, om den nuvarande verksamhetsmodellen fortsätter. Om kommunen avstår från grundläggande veterinärtjänster för sällskapsdjur och hobbydjur eller överför tjänsterna till ett bolag äventyras å andra sidan hela det offentliga tjänstesystemet, som behöver ett tillräckligt kundunderlag inom ett rimligt stort geografiskt område.

Enligt propositionen är det sannolikt att en bolagisering av de grundläggande veterinärtjänsterna för sällskapsdjur och hobbydjur skulle leda till att samtliga kommunala veterinärtjänster bolagiseras. Enligt propositionen är detta förenat med stora problem bland annat för de kommunala veterinärernas lagstadgade tillsynsuppgifter och konkurrensutsättningen av tjänsterna. Med tanke på såväl attraktionskraften för uppdraget som kommunal veterinär som den praktiska verksamheten finns det också problem med en lösning där veterinärerna sköter tillsynsuppgifterna på deltid och den övriga tiden producerar tjänster för ett bolag som kommunen har bestämmande infly-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

tande i. De alternativ som beskrivs ovan kan bland annat leda till högre avgifter för behandling av produktionsdjur. Utskottet anser det vara viktigt att den modell som föreslås i propositionen inte leder till höjda kundavgifter för grundläggande veterinärtjänster. Reformen får inte heller äventyra kommunernas möjligheter att rekrytera veterinärer eller anställa vikarier.

Enligt propositionen har den gällande veterinärvårdslagen och systemet med arvoden för kommunalveterinärer möjliggjort endast ett slags prissättning av tjänster oberoende av om tjänsterna kan anses hör till de grundläggande veterinärtjänsterna. Följaktligen har de tjänster som en kommun har ordnat frivilligt och inom ramen för kommunens självstyrelse prissatts på samma sätt som kommunens lagstadgade tjänster. I anknötning till detta föreslås det nu bestämmelser om skäligheten i kundavgifterna för tjänster som omfattas av kommunens organiseringsansvar. Därremot ska kommunens andra, frivilliga veterinärtjänster i fortsättningen prissättas på marknadsbasis. Det förväntas leda till högre priser på de kommunala veterinärtjänster som överskrider basnivån.

I 15 och 16 § i lagförslaget föreslås en bestämmelse om att de avgifter som tas ut för tjänster som omfattas av kommunens organiseringsansvar ska vara skäligen för dem som använder tjänsterna. Bestämmelsen gäller även köpta tjänster. Grundlagsutskottet har sett det som motiverat att det i lagen anges att avgiften får vara högst lika stor som kostnaderna för produktionen av tjänsten (GrUU 49/2022 rd). I 14 och 16 § i lagförslaget föreslås det dessutom bestämmelser om utjämnning av besöksarvoden och ersättningar för resekostnader i samband med lagstadgade veterinärtjänster. Syftet med detta är att eliminera sådana oskäliga skillnader i avgiftsstorlek som beror på avståndet. Utskottet menar att de föreslagna bestämmelserna i princip behövs och återkommer senare i detta betänkande till vissa preciseringar av bestämmelserna.

De offentliga veterinärtjänsternas omfattning

I 9 § i förslaget till veterinärvårdslag specificeras de veterinärtjänster som omfattas av kommunens organiseringsansvar. Det är frågan om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse; uppgifterna innebär inte utövning av offentlig makt eller skötsel av en myndighetsuppgift, och tjänsterna finns också tillgängliga på marknaden. För att en stat eller en självstyrande organisation ska kunna överta tillhandahållandet av sådana tjänster måste staten visa att det finns en marknadsbrist som kräver åtgärder från den offentliga sektorns sida. Tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska motsvara något samhälleligt behov som kräver statliga åtgärder. Syftet med bestämmelsen är att förtydliga nuläget i fråga om vilka lagstadgade kommunala veterinärtjänster som i princip omfattas av EU:s regler om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Om staten eller kommunen betalar ersättning för tillhandahållandet av en sådan tjänst, tillämpas i regel reglerna för statligt stöd på ersättningen.

I delar av landet är utbudet av privata veterinärtjänster mycket stort. Tillgången till veterinärtjänster kan dock inte garanteras i alla delar av landet och för alla husdjur. I synnerhet tillgången till akut veterinärhjälp kan leda till problem, om veterinärtjänstsystemet inte täcker hela landet. Dessutom varierar tillgången på tjänster i olika delar av landet beroende på djurart och användningsändamål. Veterinärtjänsterna måste tryggas också i de regioner där till exempel antalet produktionsdjur är så litet att veterinärtjänsterna inte är lönsamma. Nästan 70 procent av Finlands territorium är glesbygd och kännetecknas av långa avstånd till tjänster och av att servicenätet ständigt

Betänkande JsUB 21/2022 rd

blir glesare. Transportsträckorna för sjuka och skadade djur kan under dessa omständigheter leda till att det enda alternativet är att avliva djuren. Av djurskyddsskäl är det inte alltid möjligt att transportera sjuka djur för behandling på annan ort. Även om det i området finns ett företag som producerar veterinärtjänster, kan priset på tjänsterna medföra att djurens ägare inte har råd att använda tjänsterna. För djurens hälsa och välfärd utgör de här faktorerna riskfaktorer. Strävan är att kontrollera riskerna vid fastställandet av vilka tjänster som hör till kommunens organiseringsansvar. Som det konstateras ovan utövar de kommunala veterinärerna också offentlig makt när de utför vissa uppgifter i anslutning till djurskydd och bekämpning av djursjukdomar. Utskottet anser det vara nödvändigt att akut veterinärhjälp och de nuvarande grundläggande veterinärtjänster som kommunen ansvarar för också i fortsättningen kan skötas antingen av kommunen själv eller av en privat serviceproducent.

Avgränsningen av de grundläggande veterinärtjänsterna i 9 § i förslaget till veterinärvårdslag baserar sig i stor utsträckning på Livsmedelsverkets riksomfattande program för veterinärvården (EHO). De grundläggande veterinärtjänster som ingår i paragrafen har enligt propositionen avgränsats på följande grunder: Tjänsterna omfattar åtgärder som kan utföras vid djurhållningsplatserna eller sedvanliga veterinärmottagningar utan specialutbildning eller specialutrustning. Dessa åtgärder vidtas för närvarande i de kommuner där veterinärtjänster produceras. Åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa djurs välfärd, djurhälsan och folkhälsan samt delvis också för att säkerställa den lantbruksproduktion som är central med tanke på Finlands försörjningsberedskap. Utskottet anser att dessa utgångspunkter i sig är godtagbara, men anser att den kritik som framförts i de inkomna yttrandena delvis är motiverad. Kritiken riktar sig särskilt mot huruvida förteckningen över de åtgärder som föreslås för kommunens organiseringsansvar motsvarar det praktiska behovet.

Enligt 9 § i förslaget till veterinärvårdslag omfattar de grundläggande veterinärtjänsterna allmän undersökning och bedömning av hälsotillståndet i syfte att fastställa djurs hälsa. Hälsointyg från dessa undersökningar och bedömningar hindrar spridningen av smittsamma djursjukdomar och säkerställer att sjuka djur inte säljs vidare. I den allmänna undersökningen ingår inte diagnostisk avbildning eller undersökningar eller kontroller som kräver specialveterinärexamen eller specialutrustning. Dessutom omfattar servicen identitetsmärkning av katter och hundar, vaccinering av djur samt åtgärder för att fördriva och förebygga parasiter. Till den grundläggande veterinärtjänsten räknas dessutom nödvändiga åtgärder som gäller mun- och tandvård eller remiss till fortsatt vård. De lagstadgade veterinärtjänsterna omfattar också avhorning och borttagande av hornanlag hos nötkreatur och getter. Utskottet anser att det är motiverat att inkludera dessa veterinärtjänster i kommunens organiseringsansvar. I regeringens proposition med förslag till lag om djurvälstånd (RP 186/2022 rd) föreslås det bestämmelser om skyldighet för veterinärer att underrätta myndigheterna om defekter och sjukdomar som begränsar djurens användning för avel. Utskottet anser att det i viss mån är oklart i vilken utsträckning de kommunala veterinärerna kan fullgöra anmälningskyldigheten, om kommunens organiseringsansvar inte omfattar utbildningstjänster och andra undersökningar som gäller smådjur.

Enligt förslaget till veterinärvårdslag erbjuds kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktion samt behandling av reproduktionsproblem när det gäller nötkreatur, svin, får, getter och renar som hålls för livsmedelsproduktion. Kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktionen inbegriper även ultraljudsundersökningar. Det finns kontroller, undersökningar och

Betänkande JsUB 21/2022 rd

andra tjänster i anknytning till djurs reproduktion även för andra djur än sådana som hålls för livsmedelsproduktion, men de omfattas inte av kommunernas organiseringskyldighet. I sakkunnigyttranden till utskottet har det föreslagits att kontroller och undersökningar som hänför sig till hästars reproduktion samt behandlingen av reproduktionsproblem ska omfattas av organiseringsansvaret. Enligt utredning till utskottet är motiveringen till begränsningen att kontroller och behandlingar som gäller fertiliteten hos hästar och andra sällskapsdjur och hobbydjur inte kan motiveras av skäl som hänför sig till folkhälsan, djurens hälsa och välbefinnande eller livsmedelsproduktionen. Av dessa orsaker och med tanke på livsmedelsförsörjningen kan veterinärtjänster i anslutning till reproduktionen anses vara nödvändiga endast för produktionsdjur.

Till kommunens organiseringsansvar hör kastrering av nötkreatur, svin, får, getter, renar, hundar och katter samt sterilisering av katter. Sterilisering av hundar och kastrering och sterilisering av kaniner ingår inte i de grundläggande veterinärtjänsterna. Det är en förändring jämfört med nuläget. Enligt utredning till utskottet anses de senare nämnda tjänsterna inte vara förknippade med några samhälleliga grunder som anknyter till tryggheten av djurens hälsa och välfärd eller folkhälsan. Den särställning som ges katter motiveras i propositionen med strävan att åtgärda den så kallade kattkrisen. Om katterna inte steriliseras eller kastreras är följden en okontrollerad förökning av populationen. Det föreslås att kastrering av hundar ska omfattas av organiseringsansvaret. Utskottet har informerats om att dessa ingrepp redan nu görs i alla kommuner och att de inte ökar kommunernas kostnader.

I 9 § 1 mom. 10 punkten i förslaget till veterinärvårdslag föreslås det att de grundläggande veterinärtjänsterna ska omfatta klinisk undersökning av ett sjukt djur och bedömning av vårdbehovet oberoende av djurart eller syftet med djurhållningen. Punkten omfattar även tagning av sedvanliga prov, såsom blodprov, och sändande av dem för laboratorieundersökningar i syfte att utreda orsaken till djurets sjukdom. Utskottet föreslår nedan preciseringar i fråga om provtagningen. Enligt motiveringen till bestämmelsen är avsikten inte att den kommunala veterinären ska förutsättas utföra krävande provtagning eller bildiagnostik för att utreda orsaken till en sjukdom. Kommunernas organiseringsansvar omfattar således inte bland annat ultraljudsundersökning eller röntgen. Detta trots att de ultraljudsundersökningar som kommunen ansvarar för hör till de undersökningar i anknytning till reproduktionen som ska tillhandahållas för produktionsdjur. Utskottet anser att detta är en brist, men hänvisar till en inkommen utredning, enligt vilken ultraljudsundersökningar inte hör till organiseringsansvaret enligt den gällande lagen och anskaffning av utrustning skulle öka kommunernas kostnader.

I 9 § 1 mom. 11—14 punkten i förslaget till veterinärvårdslag föreslås bestämmelser om vård eller annan veterinärhjälp som efter en undersökning och bedömning av vårdbehovet kan ges som en grundläggande veterinärtjänst. Djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion kan erbjudas vård, inklusive operation av löpmagen på nötkreatur, på djurhållningsplatsen. Enligt utredning till utskottet hör operation av löpmagen till de grundläggande veterinärtjänsterna oberoende av hur operationen utförs. I fråga om andra djur än produktionsdjur inom livsmedels- och pälsdjursuppfödning omfattar organiseringsansvaret grundläggande vård av första hjälpen-karaktär. Enligt motiveringen till bestämmelsen omfattas alla sällskapsdjur av punkten. Förutom sällskapsdjur och hobbydjur gäller punkten även exempelvis hundar som hålls inom turismnäringen samt hästar som hålls inom idrottsverksamhet som bedrivs som näringsverksamhet. Uttrycket grundläggande vård hänvisar till att vården kan ges utan specialutrustning eller specialkunnande. För-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

teckningen inbegriper konservativ behandling av störningar i matsmältningskanalen och urinvägarna, behandling av inflammations- och smärttillstånd, behandling av chocktillstånd, behandling av metaboliska störningar och sömnad av sår. I detaljmotiven till paragrafen konstateras det att bestämmelsens förteckning över vårdåtgärder inte är helt uttömmande, men den försöker så exakt som möjligt förtydliga gränsdragningen mellan den vård som omfattas av kommunens organiseringsansvar och den vård som faller utanför den. Utskottet anser det vara viktigt att förteckningen inte tolkas som uttömmande, utan att sjuka djur i kommunen kan erbjudas vård av första hjälpen-karaktär med de medel som står till buds. Av djurskyddsskäl måste dessutom vård kunna erbjudas på djurhållningsplatsen, om det med tanke på utrymmena eller djurets välfärd inte är ändamålsenligt att transportera djuret till mottagningen. Organiseringsansvaret omfattar enligt propositionen också förlösningshjälp för alla husdjur. Förlösningshjälpen ska inbegripa möjlighet till kejsarsnitt på nötkreatur, får, getter och katter.

Enligt propositionen ska kommunens organiseringsansvar när det gäller sällskapsdjur i fortsättningen endast täcka vård som omfattar högst mindre kirurgiska ingrepp och är av första hjälpen-karaktär. I ett sakkunnigyttrande har det föreslagits att de ovan beskrivna bestämmelserna kompletteras så att det till förteckningen fogas brådskande operation av första hjälpen-karaktär, såsom operation av varig livmoderinflammation (pyometra) hos hund och kejsarsnitt i situationer där remiss till fortsatt vård försämrar prognosen eller annars inte är möjlig. Att inkludera sådan vård i kommunens organiseringsansvar upprätthåller de kommunala veterinärernas yrkesskicklighet särskilt i de områden där det inte finns något privat serviceutbud i fråga om akuta operationer av jourkaraktär. Den gällande lagen har i kommunerna tolkats så att kommunerna är skyldiga att tillhandahålla dessa tjänster åtminstone om det i området inte finns några privata tjänsteproducenter. Enligt inkommen utredning hör ansvaret för att ordna kirurgiska operationer för närvarande till kommunen endast om de med grundläggande veterinärutbildning kan utföras utan specialinstrument i sedvanliga mottagningslokaler och djurstall. Utvidgningen av organiseringsansvaret till mer krävande operationer förutsätter narkosutrustning och ett biträde, vilket inte alla kommuner har tillgång till. I och med dessa krav stiger kostnaderna för kommunerna. Dessutom tillhandahåller den privata sektorn ett stort antal kirurgiska ingrepp, såsom borttagning av främmande föremål, operation av olika tumörer, kirurgisk borttagning av tänder och ortopedisk kirurgi. Utskottet konstaterar att det i den kommande modellen inte är helt problemfritt att låta kommunerna själva avgöra hur de ska ordna kirurgiska operationer av första hjälpen-karaktär.

Kommunernas vilja att i fortsättningen ordna tjänster som går längre än de grundläggande veterinärtjänsterna kan påverkas av många faktorer. Enligt utredning till utskottet utgör nödoperationer och bilddiagnostik som endast behövs sporadiskt i allmänhet sådan ringa verksamhet, jämfört med den lagstadgade verksamheten, som när den ordnas på något annat sätt än som veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret inte nödvändigtvis leder till någon bolagiseringskyldighet. Saken är dock något oklar, vilket kan leda till att kommunerna ogärna ordnar dessa tjänster. Det leder i sin tur till att djurens hälsa och välfärd äventyras särskilt i de områden där det inte heller finns något privat serviceutbud eller där utbudet är tidsmässigt begränsat eller endast berör vissa djurarter. I området kan det exempelvis finnas veterinärtjänster för smådjur men inte för hästar. En prissättning på marknadsvillkor av de tjänster som inte omfattas av organiseringsansvaret och en eventuell bolagisering av dessa tjänster kan i praktiken leda till att tillgången till nödvändiga veterinärtjänster äventyras. Å andra sidan har det framförts att det ligger i kommunens intresse att bygga upp veterinärtjänsterna så att det utöver de tjänster som omfattas av orga-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

niseringsansvaret erbjuds service som i någon mån överskrider basnivån, om det behövs för att systemet ska fungera i området. I områden med ett svagt eller obefintligt privat utbud ser utskottet det som problematiskt att den föreslagna lagen inte tryggar ordnandet av operationer och bildiagnostik som går längre än de grundläggande tjänsterna.

Regional tillgång till veterinärtjänster

Enligt uppgift gäller bolagiseringsskyldigheten och kravet på marknadsbaserad prissättning av veterinärtjänster endast områden med en konkurrensutsatt marknad. Om det i ett område saknas ett privat serviceutbud eller förutsättningar för ett privat utbud av tjänster som inte hör till de lagstadgade grundläggande veterinärtjänsterna, råder det en marknadsbrist för dessa tjänster. Då hindrar kommun- och konkurrenslagstiftningen inte kommunen från att själv producera exempelvis bildiagnostik och kirurgiska ingrepp till ett pris som är lägre än marknadspriset. Kommunen ska dock själv utreda om det finns en fungerande marknad i området och till vilken del det finns en marknadsbrist. Om kommunen på grund av en marknadsbrist beslutar att mot ersättning upphandla veterinärtjänster som överskrider basnivån, kan det anses att ersättningen utgör stöd för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Förfarandet omfattas då av EU:s regler för statligt stöd. Kommunen ska också i fortsättningen utreda om ett sådant stöd är förenligt med den inre marknaden, eftersom stödet inte omfattas av det system för lagstadgade grundläggande veterinärtjänster som i förekommande fall anmäls av staten. Om det råder marknadsbrist beslutar kommunen i princip själv i vilken utsträckning den stöder tjänsteproduktionen. Så är fallet också i fråga om specialveterinärtjänster. I 17 § i veterinärvårdslagen föreslås det bestämmelser om kundavgifter när kommunen inom ramen för sin så kallade allmänna kompetens ordnar andra än lagstadgade veterinärtjänster. Enligt paragrafen får kommunalveterinären för de tjänster som han eller hon tillhandahåller och som överskrider den lagstadgade nivån ta ut arvode enligt tjänstekollektivavtalet samt ersättning för resekostnader och för förbrukade läkemedel och förnödenheter. Kommunen tar dessutom ut en kundavgift. Avgiften måste vara marknadsmässig endast när kommunen agerar i ett konkurrensläge.

Utifrån inkommen utredning anser utskottet att kommunerna även i fortsättningen har omfattande rätt att själva avgöra om de ska ordna tjänster som går längre än grundläggande veterinärtjänster. Kommunen avgör dessutom om tjänsterna i avlägsna områden ska produceras till marknadspris eller till ett lägre pris. Konsekvenserna av förslaget till veterinärvårdslag kommer självfallet att variera i olika delar av Finland. Sammantaget kräver verkställigheten av lagen ingående anvisningar om hur kommun- och konkurrenslagstiftningen inverkar på produktionen av veterinärtjänster under olika marknadsförhållanden och med varierande kundunderlag. Utskottet anser det vara viktigt att statsrådet säkerställer att det finns behövliga anvisningar. Dessutom anser utskottet att det är nödvändigt att följa vilka konsekvenser lagen har för den regionala tillgången till veterinärtjänster samt för djurens hälsa och välbefinnande. En utredning om detta bör lämnas till riksdagen inom två år från det att veterinärvårdslagen trätt i kraft. (*Utskottets förslag till uttalande*)

DETALJMOTIVERING

1. Veterinärvårdslagen

Betänkande JsUB 21/2022 rd

3 kap. Offentliga veterinärtjänster

9§. Veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret. Utskottet föreslår att 9 § 1 mom. 10 punkten i lagförslaget kompletteras så att den utöver tagning av sedvanliga prov och sändande av dem för laboratorieundersökningar också omfattar undersökning av laboratorieprov på veterinärmottagningen, det vill säga snabbtestning.

12§. Sätt att ordna veterinärtjänster. På de grunder som anges i grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att det till 2 mom. fogas en bestämmelse om tillämpning av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när en privat tjänsteproducent producerar veterinärtjänster på basis av ett avtal.

15§. Avgifter som organisatören tar ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret. På de grunder som framgår av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att det i 1 och 2 mom. föreskrivs att avgiften fastställs i enlighet med principen om kostnadssamband och att avgiften uttryckligen konstateras kunna vara högst så stor som kostnaderna för att producera tjänsten.

18§. Offentliga veterinärtjänster som produceras av Universitetets djursjukhus. På de grunder som framgår av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att verksamhetsområdet för Universitetets djursjukhus och de samlade tjänster som ingår i dess serviceskyldighet avgränsas noggrannare i paragrafen än genom att hänvisa till det befintliga verksamhetsområdet enligt 38 § i lagförslaget. Samtidigt föreslår utskottet preciseringar som syftar till att säkerställa att den uppgift att producera tjänster som åläggs universitetet begränsas till vad som krävs för att veterinärutbildningen och den veterinärmedicinska forskningen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Omfattningen av den offentliga serviceproduktionen vid Universitetets djursjukhus varierar beroende på kommuner och avtal. Det har också skett förändringar i avtalsförhållandena. Det förhindrar att tjänsterna avgränsas entydigt utifrån kommunindelningen. Men samtidigt måste Helsingfors universitet och kommunen eller samkommunen kunna komma överens om ändringar av befintliga avtal, så att de uppgifter som föreskrivs för universitetet kan avgränsas på ett sätt som är ändamålsenligt för veterinärutbildningen och forskningsuppgiften. Det är möjligt att förändringarna i kommunernas näringsstruktur, i synnerhet till följd av strukturförändringen inom jordbruket, kommer att leda till att universitetetsdjursjukhusets verksamhetsområde, som baserar sig på kommunindelningen, inte längre får tillräckligt med patienter och att verksamheten därmed blir oändamålsenlig med tanke på den kliniska utbildningen och forskningen. Kommunstrukturen i området kan också förändras genom kommunsammanslagningar. Om det sker betydande förändringar i antalet examina inom veterinärutbildningen och det beslutas att antalet nybörjarplatser ska utökas, kan det behövas ett större patientunderlag. Därför är det ändamålsenligt att ändra 1 mom. på så sätt att verksamhetsområdet avgränsas på landskapsnivå. Närmare bestämmelser om de gränser som grundar sig på kommunindelningen inom verksamhetsområdet utfärdas genom förordning av statsrådet. Till 5 mom. fogas ett bemyndigande att utfärda förordning. I anknytning till 38 § preciseras grunderna för avgränsningen av de offentliga tjänsterna.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

7 kap. Särskilda bestämmelser

34§. Statsandel. I enlighet med grundlagsutskottets utlåtande föreslås det att paragrafen preciseras så att lagen om statsandel för kommunal basservice tillämpas också på de ersättningar som kommunerna betalar till Helsingfors universitet i enlighet med 18 § i lagförslaget.

38§. Övergångsbestämmelser. På de grunder som anförts i samband med 18 § föreslår utskottet att 4 mom. preciseras så att omfattningen av den offentliga serviceproduktionen vid Universitetets djursjukhus bestäms av de grundläggande veterinärtjänster som djursjukhuset under minst tre av de fem år som föregår den föreslagna lagens ikraftträdande har producerat i den aktuella delen av verksamhetsområdet. Kommunerna och djursjukhuset kan dock komma överens om ändringar i avgränsningen av tjänster. Verksamhetsområdet definieras närmare genom en förordning som utfärdas med stöd av 18 § 5 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—7 i proposition RP 83/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 83/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Betänkande JsUB 21/2022 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Veterinärvårdslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja och upprätthålla djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan, särskilt genom att säkerställa kvaliteten på veterinärtjänster och genom att trygga jämlika och fungerande offentliga veterinärtjänster till ett skäligt pris i hela landet.

Denna lag innehåller bestämmelser om ordnande och styrning av veterinärtjänster samt om tillsynen över tjänsterna.

Denna lag innehåller också bestämmelser om den tillsyn över livsmedelssäkerhet, djurs hälsa och djurs välfärd som utövas i kommunerna samt det arbete med att bekämpa djursjukdomar som bedrivs i kommunerna. Bestämmelser om detta finns även i livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), djurskyddslagen (247/1996), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) och lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *husdjur* tamdjur som människan håller och sköter i nyttosyfte, som sällskap eller som hobby, renar, hägnade däggdjur och fåglar, odlade bin samt vattenbruksdjur, dock inte sådana djur som omfattas av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) eller djur som hålls i sådana djurparker som avses i djurskyddslagen,

2) *veterinärtjänster* konstaterande och fastställande av djurs hälsotillstånd och sjukdomar, tillhandahållande av veterinärhjälp och utfärdande av veterinärintyg, omhändertagande av ett djur

Betänkande JsUB 21/2022 rd

för att ge veterinärhjälp eller göra undersökningar i samband med den, åtgärder för upprätthållande av djurs hälsa och välfärd, förebyggande hälsovårdsarbete samt avlivning av djur,

3) *privat veterinärtjänsteproducent* en fysisk person, privaträttslig juridisk person eller läroanstalt som tillhandahåller veterinärtjänster, dock inte ett offentligt universitet när det producerar offentliga veterinärtjänster i enlighet med 18 §.

2 kap.

Myndigheter samt styrning och planering av veterinärvården

3 §

Myndigheter

Livsmedelsverket styr och övervakar i egenskap av centralförvaltningsmyndighet verkställigheten och efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Regionförvaltningsverket utövar inom sitt verksamhetsområde tillsyn över verkställigheten och efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

I fråga om klagomål som gäller veterinärtjänster tillämpas vad som i 8 a kap. i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om förvaltningsklagan.

Varje kommun, nedan *organisatör*, ska inom sitt område sörja för ordnandet av veterinärtjänster och för ordnandet av tillsynen över livsmedelssäkerheten och skötseln av för kommunalveterinären föreskrivna uppgifter i enlighet med bestämmelserna i denna lag. Organisatörens uppgifter sköts av en nämnd eller något annat kollegialt organ. Bestämmelser om samarbete mellan kommuner finns i kommunallagen (410/2015) och lagen om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet (410/2009). Vad som i denna lag föreskrivs om organisatören gäller också samkommuner och samarbetsområden till den del de sköter uppgifter i samarbete.

Bestämmelser om Konkurrens- och konsumentverkets behörighet att övervaka jämlika konkurrensvillkor mellan privat och offentlig näringsverksamhet finns i konkurrenslagen (948/2011).

4 §

Riksomfattande plan för veterinärtjänster

Livsmedelsverket ska upprätta en riksomfattande plan för de veterinärtjänster som omfattas av det organiseringsansvar som avses i 8 §. Planen ska innehålla de allmänna målen för tillgången till och kvaliteten på veterinärtjänster samt för tillsynen över tjänsterna.

Närmare bestämmelser om upprättandet av den riksomfattande planen och om dess innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

5 §

Regional plan för veterinärtjänster

Regionförvaltningsverket ska upprätta en regional plan för tillsynen inom dess område över de veterinärtjänster som omfattas av det organiseringsansvar som avses i 8 §.

Den riksomfattande planen ska beaktas i den regionala planeringen.

6 §

Organisatörens plan

Organisatören ska upprätta en plan för de veterinärtjänster som den ordnar. Planen ska innehålla uppgifter om det sätt på vilket de i 9 § avsedda veterinärtjänsterna produceras, om tillgången till tjänsterna samt om tjänsternas kvalitet och dimensionering.

Organisatören ska dessutom upprätta en plan för hur den tillsyn över djurs hälsa och välfärd som avses i denna lag ordnas på dess område. Planen ska innehålla uppgifter om sådana inspektioner, provtagningar och andra åtgärder som ingår i tillsynen. Bestämmelser om skyldigheten att upprätta en livsmedelstillsynsplan finns i livsmedelslagen.

De riksomfattande och regionala planer som avses i denna lag och i de lagar som nämns i 1 § 3 mom. ska beaktas i organisatörens plan. Regionförvaltningsverket styr upprättandet av organisatörens plan och övervakar genomförandet av planen samt utvärderar utfallet av den.

7 §

Tjänster som kommunalveterinär

För skötseln av uppgifter enligt denna lag ska organisatören ha ett behövligt antal tjänster som kommunalveterinär.

I en tjänst som kommunalveterinär som tillhandahåller veterinärtjänster ska det ingå behövligt och åtminstone tillfälligt deltagande i uppgifter som ansluter sig till landets beredskap för bekämpning av djursjukdomar samt akut djurskyddstillsyn.

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för tjänster som kommunalveterinär finns i 43 § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000).

3 kap.

Offentliga veterinärtjänster

8 §

Organiseringsansvar för veterinärtjänster

Organisatören svarar inom sitt område för ordnandet av veterinärtjänster som är nödvändiga med tanke på det allmänna intresset (*organiseringsansvar*). Organiseringsansvaret omfattar ve-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

terinärtjänster för de husdjur vars ägare eller innehavare har sin bostads- eller hemort inom organisatörens område, samt veterinärtjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen för husdjur som hålls inom organisatörens område.

9 §

Veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret

Organiseringsansvaret omfattar följande veterinärtjänster:

- 1) allmän undersökning och bedömning av hälsotillståndet i syfte att fastställa djurs hälsa,
- 2) identitetsmärkning av katter och hundar,
- 3) djurhälsobesök enligt artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") samt hälsovårdsbesök vid djurhållningsplatser där djur hålls för livsmedelsproduktion och hälsovårdsplanerna för dessa djurhållningsplatser,
 - 4) vaccinering,
 - 5) åtgärder för att fördriva och förebygga parasiter,
 - 6) nödvändiga grundläggande åtgärder som gäller mun- och tandvård eller, om det är ändamålsenligt med beaktande av åtgärdens omfattning eller svårighetsgrad, remiss till fortsatt vård,
 - 7) avhorning och borttagande av hornanlag hos nötkreatur och getter,
 - 8) kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktion samt behandling av reproduktionsproblem när det gäller nötkreatur, svin, får, getter och renar som hålls för livsmedelsproduktion,
 - 9) kastrering av nötkreatur, svin, får, getter, renar, hundar och katter samt sterilisering av katter,
 - 10) klinisk undersökning av ett sjukt djur och bedömning av vårdbehovet, tagning av sedvanliga prov och **snabbtestning av dem eller** sändande av dem för laboratorieundersökningar i syfte att utreda orsaken till djurets sjukdom samt vid behov remittering av djuret till fortsatta undersökningar,
 - 11) sådan vård av ett sjukt djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion som det är möjligt att ge på djurhållningsplatsen och i vilken det också ingår operation av löpmagen på nötkreatur,
 - 12) grundläggande vård av första hjälpen-karaktär som behövs för något annat än ett i 11 punkten avsett djur, i vilken det ingår konservativ behandling av störningar i matsmältningskanalen och urinvägarna, behandling av inflammations- och smärttillstånd, behandling av chocktillstånd, behandling av metaboliska störningar, suturering av sår, annan motsvarande vård som högst omfattar ringa kirurgiska åtgärder, immobilisering av frakturer hos de vanligaste små husdjuren samt sådan fortsatt behandling eller läkemedelsbehandling som är nödvändig i anslutning till vården och vid behov remittering av djuret till fortsatt behandling,
 - 13) förlossningshjälp i vilken ingår kejsarsnitt på nötkreatur, får, getter och katter,
 - 14) avlivning av djur.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

10 §

Tillgång till veterinärtjänster

Organisatören ska se till att sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret är tillgängliga vardagar åtminstone under tjänstetid.

Sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande, samt avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder (*akut veterinärhjälp*) ska ordnas för de djur som behöver den även utanför tjänstetid.

Med avvikelse från bestämmelserna i 8 § ska akut veterinärhjälp ges alla husdjur som finns inom en organisatörs område, om det inte med hänsyn till omständigheterna kan anses vara skäligt att ett djur förs till området för den organisatör som har organiseringsansvaret, för att få veterinärhjälp där.

De veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska med tanke på dem som använder tjänsterna vara tillgängliga inom skälig tid och på skäligt avstånd med beaktande av de geografiska förhållandena.

Veterinärtjänsterna ska ordnas så att veterinären vid behov besöker djurhållningsplatsen, när tjänster produceras för husdjur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion, hästdjur och sådana andra stora husdjur som inte utan avsevärd ansträngning kan transporteras till veterinärens mottagning.

Vid dimensioneringen av veterinärtjänsterna ska de tjänster som privata veterinärtjänstproducenter tillhandahåller inom organisatörens område beaktas.

11 §

Skyldighet att samarbeta vid ordnandet av jour

Jourtjänst för akut veterinärhjälp som behövs utanför tjänstetid ska ordnas som samarbete mellan organisatörerna, inom ett jourområde som motsvarar en eller flera ekonomiska regioner eller ett eller flera landskap.

För varje jourområde ska det ordnas en centraliserad kontaktservice.

12 §

Sätt att ordna veterinärtjänster

Organisatören kan producera de veterinärtjänster som avses i 9 § själv eller ingå avtal om produktion av tjänsterna i fråga med en privat veterinärtjänstproducent. Organisatören ska se till att ingåendet av avtal inte äventyrar en ändamålsenlig skötsel av de uppgifter som föreskrivs för organisatören i denna lag medan avtalet är i kraft eller när det upphör att gälla.

En privat veterinärtjänstproducent svarar för att dess tjänster produceras på ett lagenligt och avtalsenligt sätt. **Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas när tjänsterna produceras på basis av ett avtal.**

Organisatören ska styra och utöva tillsyn över en privat tjänstproducent som producerar tjänster enligt ett avtal.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

I fråga om avtalsförfarandet tillämpas bestämmelserna om förfarandet för upphandling av tjänster i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och bestämmelserna om åläggande av skyldighet att tillhandahålla tjänster i 131 § i kommunallagen.

13 §

Verksamhetsförutsättningar och skyldighet att anmäla verksamhetsställen samt ansvar för bevarandet av journalhandlingar

Organisatören ska se till att den för de veterinärtjänster som den själv producerar har ändamålsenliga lokaler och redskap, med beaktande av den plan som avses i 6 § och de arter av och det antal husdjur som hålls inom organisatörens område.

Veterinärtjänsterna ska vara veterinärmedicinskt korrekta och till innehåll och kvalitet sådana som lagstiftningen kräver.

Organisatören ska till regionförvaltningsverket anmäla kontaktinformation för de verksamhetsställen där den producerar veterinärtjänster själv.

Organisatören svarar i stället för enskilda utövare av veterinäryrket för bevarandet av sådana journalhandlingar enligt 15 § i lagen om utövning av veterinäryrket som uppkommer i organisatörens verksamhet. Avvikelse från detta krav kan dock göras, om det är motiverat av orsaker som har samband med tillfällig skötsel av en tjänst som kommunalveterinär och det inte är fråga om en i 15 § 2 mom. i denna lag avsedd situation. I fråga om bevarande av journalhandlingar tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 15 § i lagen om utövning av veterinäryrket och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen. I fråga om den som deltar i skötseln av uppgiften tillämpas den tystnadsplikt som anges i 16 § i den lagen.

14 §

Arvoden och ersättningar som kommunalveterinären tar ut

För de veterinärtjänster som kommunalveterinären tillhandahåller ska veterinären ta ut i tjänstekollektivavtalet fastställt arvode, som omfattar besöks- eller mottagningsarvode och separata arvoden för de åtgärder som utförts, samt ersättning för sina resekostnader. Kommunalveterinären får också ta ut ersättning för användning av utrustning i sin ägo samt ersättning för kostnader för förbrukade läkemedel och förnödenheter.

De ovannämnda arvodena och ersättningarna tas ut av husdjurets ägare eller innehavare. När det gäller de besöksarvoden och ersättningar för resekostnader som tas ut för sådana veterinärtjänster enligt 9 § som tillhandahålls på djurhållningsplatsen tas det av ägaren eller innehavaren emellertid ut högst det belopp som fastställts av organisatören som skäligt med beaktande av längden av de besöksresor som görs i området och prisskillnaderna för tjänster på grund av dessa samt en jämlik behandling av kunderna. Resten tas ut av organisatören.

Arvode får även tas ut i de fall där någon utan godtagbart skäl har uteblivit från mottagningen vid på förhand bokad tid.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

15 §

Avgifter som organisatören tar ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret

Utöver vad som i 14 § föreskrivs om de arvoden och ersättningar som kommunalveterinären tar ut ska organisatören, för de veterinärtjänster enligt 9 § som den själv producerar, ta ut avgift av ett husdjurs ägare eller innehavare när husdjuret vårdas vid en veterinärmottagning. Avgiften ska vara skälig för dem som använder tjänsterna **och får inte överstiga kostnaderna för produktionen av tjänsterna**. Organisatören får också ta ut en avgift för att täcka de kostnader som en centraliserad kontaktservice enligt 11 § 2 mom. förorsakar den.

Om Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT och de riksomfattande arbetstagarföreningarna i tjänstekollektivavtalet har avtalat att kommunalveterinären inte ska ta ut arvoden av ett husdjurs ägare eller innehavare, tillämpas inte bestämmelserna i 14 § och 1 mom. i fråga om kundavgifter. Då ska organisatören för veterinärtjänster enligt 9 § som den själv har producerat av husdjurets ägare eller innehavare ta ut en kundavgift, som kan omfatta en besöks- eller mottagningsavgift, separata avgifter för åtgärder som utförts, avgift för en centraliserad kontaktservice och ersättning för resekostnader och förbrukade läkemedel och förnödenheter. Avgiften ska vara skälig för dem som använder tjänsterna **och får inte överstiga kostnaderna för produktionen av tjänsterna**. Besöksavgifter och ersättningar för resekostnader för veterinärtjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen ska fastställas på ett sätt som avlägsnar oskäligen skillnader i avgifternas storlek på grund av avstånd.

Avgift får även tas ut i de fall där någon utan godtagbart skäl har uteblivit från mottagningen vid på förhand bokad tid.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om det krav på avgifternas skälighet som föreskrivs i 1 och 2 mom. genom att det fastställs maximibelopp för de avgifter som tas ut för de veterinärtjänster som anses vara viktigast för trygghet av djurs hälsa och välfärd och av folkhälsan. Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas bestämmelser om justering av avgifter i enlighet med förändringar i indexet.

Om det med stöd av 4 mom. utfärdas bestämmelser om avgifter och justering av avgifter, publicerar jord- och skogsbruksministeriet avgifternas indexjusterade belopp i Finlands författningssamling inom november månad året före det år vid vars ingång justeringen genomförs.

16 §

Kundpriser för tjänster som tillhandahålls av privata veterinärtjänsteproducenter och som omfattas av organiseringsansvaret

En privat veterinärtjänsteproducent med vilken organisatören har ingått ett avtal enligt 12 § om produktion av veterinärtjänster enligt 9 § får av husdjurens ägare eller innehavare för tjänsterna i fråga ta ut de avgifter som framgår av avtalshandlingarna, samt ersättning för eventuella resekostnader i enlighet med avtalet. Tjänsteproducenten får också ta ut ersättning för kostnader för förbrukade läkemedel och förnödenheter.

När organisatören ingår avtalet ska den se till att de avgifter som tas ut av kunderna är skäliga för dem som använder tjänsterna och att besöksavgifter och ersättningar för resekostnader för tjänster som tillhandahålls på djurhållningsplatsen fastställs på ett sätt som avlägsnar oskäligen skillnader i avgifternas storlek på grund av avstånd. Dessutom ska organisatören se till att avgif-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

ternas maximibelopp enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 4 mom. beaktas i avgifterna.

17 §

Ordnanande av andra veterinärtjänster än sådana som omfattas av organiseringsansvaret

Om organisatören ordnar andra veterinärtjänster än sådana som avses i 9 §, får kommunalveternären ta ut arvode och ersättning för sina tjänster i enlighet med 14 § 1 och 3 mom., om det inte är fråga om en sådan situation som avses i 15 § 2 mom. Organisatören ska som avgift ta ut den andel av tjänstens kundpris som överskrider arvodet och ersättningen. I kommunallagen finns det bestämmelser om skyldigheten att i ett konkurrensläge tillämpa en marknadsmässig prissättning av tjänster som tillhandahålls på marknaden. I konkurrenslagen finns det bestämmelser om skyldigheten att ha separat redovisning för sådan verksamhet.

För de veterinärtjänster som ordnas ska det finnas sådana lokaler och redskap som med beaktande av verksamhetens art och omfattning är ändamålsenliga samt den personal som verksamheten förutsätter. I fråga om dessa veterinärtjänster tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 13 § 2–4 mom.

I kommunallagen finns det dessutom bestämmelser om organisatörens skyldighet att i ett konkurrensläge överföra sådan verksamhet som bedrivs på marknaden till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse, om denna verksamhet inte ska anses vara obetydlig och ingen annan grund för undantag från bolagiseringskyldigheten heller är tillämplig.

18 §

Offentliga veterinärtjänster som produceras av Universitetets djursjukhus

Helsingfors universitet (nedan universitetet), som driver Universitetets djursjukhus, producerar i 9 § avsedda veterinärtjänster såsom offentliga veterinärtjänster i den omfattning som krävs för ett ändamålsenligt ordnande av veterinärutbildning och veterinärmedicinsk forskning. Tjänsterna produceras inom det verksamhetsområde där djursjukhuset tillhandahåller offentliga tjänster och vilket kan omfatta områden som hör till landskapen Nyland och Päijänne-Tavastland. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 10 § och 13 § 2 mom. är det universitetet som svarar för tillgången till och kvaliteten på de tjänster det producerar.

De organisatörer som finns inom det område som avses i 1 mom. är skyldiga att betala universitetet ersättning enligt fakturering för de veterinärtjänster som universitetet producerar och som organisatörerna i fråga annars skulle ha varit tvungna att ordna på basis av sitt organiseringsansvar. Ersättningen grundar sig på kalkylerade kostnader, som inte får överstiga de kostnader som produktionen av tjänsten medför för universitet minskade med de avgifter och ersättningar som tas ut av kunderna, och inte de uppskattade kostnader som en organisatör skulle orsakas om den producerade motsvarande tjänster som egen verksamhet.

För de tjänster som avses i 2 mom. ska universitetet av kunden ta ut avgift samt ersättning för eventuella resekostnader och kostnader för förbrukade läkemedel och förnödenheter. Avgifterna ska motsvara vad som enligt 14 och 15 § kan tas ut i form av arvoden och avgifter för sådana tjänster som organisatörerna producerar samt vara skäligen för dem som använder tjänsterna. I av-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

gifterna ska hänsyn tas till avgifternas maximibelopp enligt de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 4 mom.

I fråga om universitetets skyldigheter när det producerar sådana veterinärtjänster som ersätts av organisatören tillämpas vad som i 8–11 och 13 § föreskrivs om organisatörens skyldigheter.

Närmare bestämmelser om de på kommunindelningen baserade gränserna för djursjukhusets verksamhetsområde utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Rätt att få uppgifter, ingående av avtal och tvistlösning när det gäller offentliga tjänster som produceras av Universitetets djursjukhus

För att kunna kontrollera riktigheten av den ersättning som faktureras har organisatören rätt att trots sekretessbestämmelserna på begäran få uppgifter av universitetet om de veterinärtjänster som universitetet producerat och för vilka organisatören är skyldig att betala ersättning enligt 18 § 2 mom. Rätten att få uppgifter gäller tjänsternas innehåll och kvantitet, de djur för vilka tjänsterna har producerats, djurägarnas namn och kontaktinformation och de kundavgifter som tagits ut.

Om en organisatör och universitetet är oeniga om huruvida den andra har rätt att få eller är skyldig att betala i 18 § 2 mom. avsedd ersättning, handläggs en tvist om saken som ett förvaltnings-tvistemål i förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om handläggningen av ärendet finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Trots vad som i 18 § 2 mom. föreskrivs om faktureringen av ersättning får en organisatör och universitetet sinsemellan ingå avtal om ersättningen under förutsättning att de grunder enligt 18 § 2 mom. som begränsar ersättningens storlek beaktas i avtalet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om i 1 mom. avsett lämnande av uppgifter.

4 kap.

Ordnande av tillsynsuppgifter

20 §

Ordnande av tillsynsuppgifter

Bestämmelser om organisatörens skyldighet att sörja för tillsynen över efterlevnaden av livsmedelslagen och de bestämmelser som genomförs med stöd av den finns i den nämnda lagen.

Organisatören ska, i enlighet med regionala och riksomfattande tillsynsplaner, sörja för ordnandet av förutsättningarna för skötseln av de tillsynsuppgifter som kommunalveterinären har enligt bestämmelserna i de andra lagar som nämns i 1 § 3 mom. än livsmedelslagen eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av de lagarna.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

21 §

Lokaler och redskap som skötseln av tillsynsuppgifterna kräver

Organisatören ska sörja för ordnandet av sådana lokaler och redskap som fortlöpande behövs för skötseln av de tillsynsuppgifter som avses i 20 § 2 mom. och för att det finns sådan kompetens som behövs för användningen av redskapen.

22 §

Ersättning för tillsynsuppgifter

För utförandet av tillsynsuppgifterna enligt 20 § 2 mom. betalas organisatören ersättning av statens medel. Organisatörens direkta kostnader utgör grunden för ersättningen. Ersättningen får inte överskrida beloppet av de faktiska kostnader som uppgifterna har medfört för organisatören. Regionförvaltningsverket betalar ersättningen mot fakturering.

Närmare bestämmelser om grunderna för den ersättning som betalas till organisatören och om det förfarande som ska iaktas vid betalningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Privat veterinärvård

23 §

Anmälningsskyldighet

En privat veterinärtjänsteproducent ska göra en skriftlig anmälan om sin verksamhet till det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde tjänsteproducenten har sitt fasta verksamhetsställe. Om en privat veterinärtjänsteproducent inte har något fast verksamhetsställe, ska anmälan göras till det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde veterinärtjänsterna huvudsakligen avses bli tillhandahållna.

Anmälan ska göras innan verksamheten inleds, ändras väsentligt eller läggs ner. Anmälan ska innehålla den privata veterinärtjänsteproducentens kontaktinformation samt uppgifter om tjänster, personal och tjänsteproducentens fasta verksamhetsställe.

Bestämmelser om anmälningsskyldigheten för en person som temporärt tillhandahåller veterinärtjänster utan legitimation som veterinär finns i 8 § i lagen om utövning av veterinäryrket.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den ska göras utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

24 §

Ansvarig veterinär

En privat veterinärtjänsteproducent som är en fysisk person ska vara en sådan veterinär som avses i lagen om utövning av veterinäryrket.

En privat veterinärtjänsteproducent som är en juridisk person ska i sin tjänst ha en i lagen om utövning av veterinäryrket avsedd veterinär som svarar för att veterinärtjänsterna ordnas i enlighet med kraven i denna lag. Uppgifter om den veterinär som svarar för ordnandet av veterinärtjänsterna ska ingå i den anmälan som avses i 23 §.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på sådana undersökningsanstalter som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) när de gör undersökningar som hör till veterinärtjänsterna.

25 §

Verksamhetsförutsättningar och ansvar för bevarandet av journalhandlingar

En privat veterinärtjänsteproducent ska ha sådana lokaler och redskap som behövs för de veterinärtjänster som den tillhandahåller och som är ändamålsenliga med tanke på verksamhetens art och omfattning samt den personal som verksamheten förutsätter.

Veterinärtjänsterna ska vara veterinärmedicinskt korrekta och till innehåll och kvalitet överensstämma med kraven i lagstiftningen.

Den privata veterinärtjänsteproducenten ansvarar i stället för enskilda utövare av veterinäryrket för bevarandet av sådana journalhandlingar enligt 15 § i lagen om utövning av veterinäryrket som uppkommer i dess verksamhet. På uppgiften tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i den paragrafen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I fråga om den som deltar i skötseln av uppgiften tillämpas den tystnadsplikt som föreskrivs i 16 § i den lagen.

6 kap.

Tillsynen över veterinärtjänster

26 §

Inspektionsrätt

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket har rätt att få tillträde till platser där veterinärtjänster tillhandahålls samt att inspektera en organisatörs, universitetets och en privat veterinärtjänsteproducents lokaler, redskap, bokföring, journalhandlingar och andra handlingar som gäller produktionen av veterinärtjänster, om detta behövs för genomförandet av tillsynen enligt denna lag. Livsmedelsverket får bestämma att regionförvaltningsverket ska utföra inspektionen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektioner utföras endast om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller om det finns anledning att misstänka att en privat veterinärtjänsteproducent i sin verksamhet har gjort sig skyl-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

dig till ett brott som kan leda till fängelsestraff eller ett brott som kan leda till bötesstraff och medföra fara för människors eller djurs hälsa, och om en inspektion är nödvändig för att utreda ett brott.

Myndigheten får anlita sakkunniga vid inspektionen. De sakkunniga ska vara erkänt skickliga och erfarna personer som företräder vetenskaplig, praktisk veterinärmedicinsk eller annan sakkunskap av betydelse för inspektionen. På de sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). De sakkunniga har rätt att trots sekretessbestämmelserna få tillgång till de uppgifter som behövs för inspektionen av mottagningsverksamheten. De sakkunniga är skyldiga att hemlighålla sekretessbelagda uppgifter som de får tillgång till. De sakkunniga har inte rätt att få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur.

27 §

Åtgärder vid överträdelser eller försummelser

Om det vid en inspektion eller annars konstateras att de krav som denna lag ställer på en organisatörs, universitetets eller en privat veterinärtjänsteproducents verksamhet inte iakttas i verksamheten, kan Livsmedelsverket ålägga organisatören, universitetet eller den privata veterinärtjänsteproducenten att fullgöra sin skyldighet inom en tid som är tillräcklig med beaktande av sakens natur.

28 §

Avbrytande av verksamheten och förbud mot att använda utrustning

Om de krav som föreskrivs i 13 §, 17 § 2 mom., 18 § 4 mom. eller 23–25 § på ett väsentligt och allvarligt sätt åsidosätts vid produktion av veterinärtjänster kan Livsmedelsverket genom ett beslut bestämma att verksamheten ska avbrytas eller att en verksamhetsenhet, en del av en sådan eller utrustning eller något annat redskap inte får användas tills bristerna eller missförhållandena har blivit avhjälpna. En förutsättning för ett sådant beslut är dessutom att bristerna eller missförhållandena trots ett föreläggande eller en uppmaning inte har avhjälpits inom utsatt tid.

Vad som föreskrivs i 1 mom. får dock tillämpas i fråga om bristande efterlevnad av sådan annan lagstiftning som gäller innehållet i eller kvaliteten på veterinärtjänster endast när det gäller överträdelse av bestämmelserna i lagen om medicinsk behandling av djur eller mot de EU-bestämmelser som genomförs genom den lagen, eller sådant brott mot författningar som gäller djurs hälsa eller välfärd som kan medföra allvarlig risk för djurs hälsa eller välfärd eller för folkhälsan.

29 §

Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Livsmedelsverket kan förena ett föreläggande enligt 27 § med vite, med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller med hot om avbrytande av verksamheten.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

30 §

Register

Ett register förs över privata veterinärtjänsteproducenter samt över organisatörernas och universitetets i 3 kap. avsedda verksamhet. I registret införs de uppgifter som anmäls med stöd av 13 § 3 mom., 18 § 4 mom., samt 23 och 24 §, uppgifter om inspektioner samt uppgifter om förelägganden som meddelats med stöd av bestämmelserna i detta kapitel och om återkallande av dem.

På registret tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021).

Med avvikelse från vad som i 12 § i den i 2 mom. nämnda lagen föreskrivs om avförande av information ur livsmedelsförvaltningens informationsresurs avförs uppgifter om privata veterinärtjänsteproducenter ur registret tre år efter det att tjänsteproducenten har upphört med sin verksamhet. Uppgifter om sådana förelägganden som avses i 27 och 28 § i denna lag avförs dock senast tio år efter det att föreläggandet meddelades.

Livsmedelsverket ger varje fast verksamhetsställe som har anmälts av en privat veterinärtjänsteproducent, en organisatör eller universitetet ett identifikationsnummer. Om en privat veterinärtjänsteproducent inte har ett fast verksamhetsställe ges identifikationsnumret till tjänsteproducenten.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

31 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning vid inspektioner enligt 26 § finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

32 §

Myndigheternas rätt att få uppgifter samt utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra, ur de register som avses i 30 § och av organisatörer, universitetet och privata veterinärtjänsteproducenter få för tillsynen över veterinärtjänsterna nödvändiga uppgifter i anslutning till tjänsteproduktionen och patientuppgifter.

En organisatör har rätt att av kommunalveterinären få uppgifter om de arvoden och ersättningar enligt 14 och 17 § som tagits ut av ägarna till och innehavarna av djur.

I fråga om rätten att trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter till vissa myndigheter och internationella organ tillämpas vad som föreskrivs i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

33 §

Skyldighet att medge insyn i fråga om veterinärtjänster som stöds med offentliga medel

På en producent av sådana veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret och som stöds med offentliga medel tillämpas vad som i lagen om skyldighet att medge insyn i och lämna uppgifter om vissa företags ekonomiska verksamhet (19/2003) föreskrivs om vissa företags skyldighet att ha separat redovisning eller att upprätta en särredovisningskalkyl för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, skyldighet att medge insyn i den separata redovisningen, bevarande och insamlande av uppgifter och om ministeriers och andra myndigheters rätt att få och att lämna ut uppgifter.

Organisatören ska samla in och utöver sina egna inkomster ange uppgifter om arvoden som kommunalveterinärerna har tagit ut för veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret, minskade med utgifterna för förvärvandet av arvoden. De bestämmelser om rätt att få och att lämna ut uppgifter som finns i den lag som nämns i 1 mom. tillämpas också på de nämnda utgifterna.

34 §

Statsandel

I fråga om verksamhet som en organisatör ordnar med stöd av denna lag **och den ersättning som kommunen betalar universitetet med stöd av 18 § 2 mom.** tillämpas lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021).

35 §

Avgifter för statliga myndigheters prestationer

Bestämmelser om de avgifter som tas ut för statliga myndigheters prestationer enligt denna lag finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

36 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i statliga myndigheters beslut finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Beslut som Livsmedelsverket har fattat med stöd av 28 eller 29 § ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

37 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

Genom denna lag upphävs veterinärvårdslagen (765/2009).
Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den lag som upphävs ska denna lag tillämpas i stället för den.

38 §

Övergångsbestämmelser

Privata veterinärtjänsteproducerer som registrerats före ikraftträdandet av denna lag får utan separat anmälan fortsätta med sin verksamhet i enlighet med de anmälningar som de har gjort.

Organisatorer ska inom ett år från ikraftträdandet av denna lag göra en i 13 § 3 mom. avsedd anmälan

En organisatör som vid ikraftträdandet av denna lag inte tar ut avgifter av ägarna eller innehavarna till de djur som vårdas vid mottagningen ska börja ta ut avgifter enligt 15 § 1 mom. inom två år från ikraftträdandet av denna lag.

De veterinärtjänster enligt 9 § som Helsingfors universitet utifrån ett avtal mellan en organisatör och universitetet har producerat i minst tre år under de fem år som föregår ikraftträdandet av denna lag bestämmer vid ikraftträdandet omfattningen av Helsingfors universitets produktion av offentliga tjänster i den ifrågasvarande delen av verksamhetsområdet. Organisatorerna och universitetet kan emellertid sinsemellan komma överens om ändringar i tjänsteproduktionens omfattning.

2.

Lag

om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) 15, 22 och 43 §, av dem 22 § sådan den lyder i lag 301/2006 och 43 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1094/2007, som följer:

15 §

Journalhandlingar

En utövare av veterinäryrket ska föra och bevara journalhandlingarna över de djur som han eller hon har undersökt eller behandlat och dessa ska innehålla de centrala uppgifterna och hand-

Betänkande JsUB 21/2022 rd

lingarna om identifieringen av patienten, fastställandet av patientens hälsotillstånd och den behandling eller medicinering som getts.

När det gäller en utövare av veterinäryrket som är anställd hos eller arbetar för en sådan juridisk person som är producent av i veterinärvårdslagen (/) avsedda veterinärtjänster finns bestämmelserna om bevaringsansvaret emellertid i den lagen. En utövare av veterinäryrket har, trots att hans eller hennes anställnings- eller avtalsförhållande har avslutats, rätt att få kopior av de journalhandlingar som han eller hon har fört, om de behövs i ett ärende som gäller bedömning av veterinärens yrkesverksamhet.

Ägaren till ett djur har rätt att få alla de patientuppgifter om sitt djur som ingår i journalhandlingarna.

Journalhandlingarna över ett djur ska bevaras i minst tre år efter det att det senast har gjorts anteckningar i dem.

Närmare bestämmelser om förandet, behandlingen och bevarandet av journalhandlingar får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

22 §

Granskning av mottagningsverksamheten

Livsmedelsverket eller regionförvaltningsverket får granska mottagnings-, undersöknings- och vårdutrymmena samt journalhandlingarna hos en utövare av veterinäryrket, om detta behövs för verkställandet av den tillsyn som föreskrivs i denna lag. På samma grunder får Livsmedelsverket även bestämma att regionförvaltningsverket ska genomföra denna granskning.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får granskningar utföras endast om en granskning är nödvändig för att avvärja ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller om det finns anledning att misstänka att en utövare av veterinäryrket i sin verksamhet har gjort sig skyldig till ett brott som kan leda till fängelsestraff eller ett brott som kan leda till bötesstraff och medföra fara för människors eller djurs hälsa, och om en granskning är nödvändig för att utreda ett brott.

Myndigheten får anlita sakkunniga vid granskningen. De sakkunniga ska vara erkänt skickliga och erfarna personer som företräder sådan vetenskaplig, praktisk veterinärmedicinsk eller annan sakkunskap som är av betydelse för granskningen. På de sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). De sakkunniga har rätt att trots sekretessbestämmelserna få tillgång till de uppgifter som behövs för granskningen av mottagningsverksamheten. De sakkunniga är skyldiga att hemlighålla de sekretessbelagda uppgifter som de får tillgång till. De sakkunniga har inte rätt att få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur.

43 §

Behörighet för vissa tjänster och befattningar

Till en tjänst eller befattning som veterinär hos staten, en kommun eller en sammanslutning eller till en annan tjänst eller befattning som veterinär får endast en legitimerad veterinär utnännas, förordnas eller antas.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

En veterinär som har legitimerats i enlighet med 4 § får utnämnas till en sådan tjänst som kommunalveterinär i vilken det ingår uppgifter i anknytning till livsmedelstillsyn eller tillsyn över djurs hälsa eller välfärd endast om veterinären kan bevisa att han eller hon har satt sig in i den finska lagstiftningen på området i fråga. Beviset skaffas genom att med godkänt resultat genomgå en utbildning som omfattar föreläsningar, övningsuppgifter och ett förhör. Om det är fråga om en sådan tjänst som enligt 32 § i livsmedelslagen (297/2021) och bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen kräver att en person både är en legitimerad veterinär och har sådan ytterligare behörighet som det föreskrivs om i EU-lagstiftningen, visas förtrogenheten med livsmedelslagstiftningen emellertid i anslutning till den nämnda ytterligare behörigheten.

Den i 2 mom. avsedda utbildningen ordnas och det i det momentet avsedda beviset utfärdas av Livsmedelsverket eller av någon annan aktör som har tillräckliga förutsättningar att fungera som utbildningsanordnare och som Livsmedelsverket på ansökan beviljat tillstånd att anordna utbildningen i överensstämmelse med verkets mål och villkor. Tillståndet gäller i fem år och kan återkallas, om tillståndshavaren bryter mot de uppställda villkoren eller dess verksamhet annars är bristfällig och bristerna trots Livsmedelsverkets uppmaning inte åtgärdas inom utsatt tid. På utbildningsanordnare som beviljats tillstånd tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som avses i detta moment. Livsmedelsverket övervakar fullgörandet av uppgifterna.

En tjänst eller befattning enligt 1 mom. får temporärt skötas av en i 7 § avsedd person, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

3.

Lag

om ändring av 6 och 16 § i lagen om medicinsk behandling av djur

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) 6 § 14 punkten och 16 § 1 mom., av dem 6 § 14 punkten sådan den lyder i lag 16/2022, som följer:

Betänkande JsUB 21/2022 rd

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

14) *riksomfattande djurhälsovårdsprogram* ett program som har upprättats av aktörer inom livsmedelsbranschen eller av en förening som företräder sådana aktörer och enligt vilket de ägare till eller innehavare av djur som har anslutit sig till programmet för djurhållningsplatsens produktionsdjur får de hälsovårdstjänster som ingår i programmet i syfte att upprätthålla och främja djurens hälsa, välfärd och ekonomiska produktionsförmåga samt livsmedelssäkerheten, förebygga djursjukdomar, följa upp och övervaka djursjukdomsläget på djurhållningsplatsen samt möjliggöra kontrollerad användning av läkemedel,

16 §

Överlåtelse av läkemedel till sådana ägare eller innehavare av djur som anslutit sig till ett rksomfattande djurhälsovårdsprogram

Utöver vad som föreskrivs i 15 § får en veterinär överlåta läkemedel i reserv till en sådan ägare till eller innehavare av djur som anslutit sig till ett rksomfattande djurhälsovårdsprogram med avseende på behandling av sådana sjukdomsfall som normalt drabbar djurhållningsplatsens produktionsdjur eller produktionsdjurgrupp och med avseende på djurhälsovård. Veterinären och djurets ägare eller innehavare ska inom ramen för programmet ha ingått ett hälsovårdsavtal om veterinärbesök och åtgärder på djurhållningsplatsen och de avtalsenliga veterinärbesöken på djurhållningsplatsen ska ha påbörjats.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

4.

Lag

om ändring av 73 § i livsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 73 § i livsmedelslagen (297/2021) ett nytt 5 mom. som följer:

73 §

Andra avgifter som tas ut för den kommunala livsmedelstillsynen

Livsmedelsverket betalar av statens medel ersättning till kommunen för utförandet av i 27 § 5 mom. avsedda avtalsbaserade uppgifter i anknytning till köttbesiktning och annan livsmedelstillsyn. Grunden för ersättningen är de direkta kostnader som förorsakats kommunen. Ersättningen får inte överskrida beloppet av de faktiska kostnader som uppgifterna har förorsakat kommunen. Närmare bestämmelser om ersättningsgrunderna och om det förfarande som ska iaktas vid betalningen av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

5.

Lag

om ändring av 67 och 98 § i lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om djursjukdomar (76/2021) 67 § 3 mom. och 98 § som följer:

Betänkande JsUB 21/2022 rd

67 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket övervakar och genomför bekämpningen av djursjukdomar vid i livsmedelslagen avsedda slakterier och inrättningar för vilthantering samt godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem, med undantag för slakterier, inrättningar och livsmedelslokaler i fråga om vilka tillsynen enligt livsmedelslagen har överförts på kommunerna på det sätt som avses i 27 § 5 mom. i livsmedelslagen. I fråga om de slakterier, inrättningar och livsmedelslokaler som Livsmedelsverket övervakar utför Livsmedelsverket alla de uppgifter som enligt denna lag annars skulle ankomma på kommunalveterinären.

98 §

Ersättning som staten betalar till kommunerna

Bestämmelser om kommunens rätt att av statens medel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären finns i 22 § i veterinärvårdslagen (/).

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

6.

Lag

om ändring av 21 § i hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 21 § 2 mom., sådant det lyder i lag 552/2016, som följer:

Betänkande JsUB 21/2022 rd

21 §

Miljö- och hälsoskydd

Bestämmelser om miljö- och hälsoskydd finns i hälsoskyddslagen (763/1994), livsmedelslagen (297/2021), tobakslagen (549/2016) och veterinärvårdslagen (/).

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

7.

Lag

om ändring av 85 § i pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 85 § 5 mom. som följer:

85 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten för en kommunalveterinär bestäms, beaktas utöver de löneförmåner som kommunen betalar för tjänsteåligganden även det penningbelopp som det kommunala organ som avses i 3 § 4 mom. i veterinärvårdslagen (/) årligen fastställer såsom de arvoden enligt 14 § i den lagen som veterinären tar ut hos djurägare eller djurinnehavare. Beloppet får dock inte överstiga det dubbla beloppet av den slutlön enligt den lägsta grundlönen som har överenskommits för kommunalveterinärer i det kommunala tjänstekollektivavtalet och som gällde vid ingången av kalenderåret. Om kommunalveterinärens anställning inte fortsätter hela kalenderåret, ska man av det årliga belopp av arvoden som kommunen fastställer beakta en andel som motsvarar den tid som veterinärens anställning varade. Närmare bestämmelser om hur och när arvodena fastställs och om hur slutlönen bildas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att det bevakas vilka konsekvenser veterinärvårdslagen har för den regionala tillgången till veterinärtjänster och för djurens hälsa och välfärd och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att trygga veterinärtjänster till skäligt pris i hela landet. En utredning om konsekvenserna ska lämnas till riksdagen inom två år från det att veterinärvårdslagen trätt i kraft.

Helsingfors 25.1.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Susanna Paakkola.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

Reservation

Reservation

Motivering

Syftet med revideringen av veterinärvårdslagen är att bevara det nätverk av tjänsteveterinärer som behövs för att ha beredskap för djursjukdomar och andra tjänsteuppdrag. Det är en absolut förutsättning för att den veterinärjour som lagen kräver ska kunna ordnas i hela landet.

Hur jouten fungerar i olika områden i landet är en grundläggande djurskyddsfråga. Djurägarna måste dygnet runt och på ett rimligt avstånd få hjälp till rimliga priser i fall som orsakar djuren stor smärta eller plåga.

Tyvärr är den lag som regeringen har lagt fram självmotsägande. Man kan inte kräva jour dygnet runt och samtidigt försämra den kommunala tjänsteveterinärens rätt att utöva sitt yrke och utveckla sig själv.

Samlingspartiets, Sannfinländarnas och KD:s utskottsgrupper anser att den föreslagna lagen försvagar just de faktorer som gör att kommunalveterinärerna stannar i sina tjänster, skaffar sig en viss levnadsstandard och samtycker till joutjänstgöring. Med andra ord är 9 § bristfälligt motiverad och skadlig med tanke på veterinärvårdens övergripande funktion. Men inte ens en strykning av den paragrafen skulle motivera att den föreslagna lagen godkänns, eftersom hela lagen i övrigt bygger på den.

Utöver det som sagts ovan försätts hela veterinärvården i ett oklart och mångtydigt rättsläge, vilket med stor sannolikhet leder till rättegångar som ytterligare stör verksamheten.

Om verkställigheten av lagen dessutom kräver omfattande anvisningar och tolkning kan man fråga sig om lagen är motiverad, särskilt om lönesystemet för praktiserande kommunalveterinärer inte ändras samtidigt.

Konkurrensneutralitet och verksamhet på marknadsvillkor är i sig förståeliga mål, men får inte leda till en alltför hög risk för att kommunalveterinärstjänsterna inte längre får några sökande. Om en ansökan om kommunalveterinärstjänst redan på förhand innebär att veterinären slutar utvecklas i sitt yrke, är det inte svårt att gissa sig till slutresultatet.

Risken för att djuren på grund av denna lags multiplikatoreffekter inte får lämplig behandling på nära håll och till rimliga priser är mycket stor, liksom att den veterinärvård som tjänat oss väl under flera årtionden och som är relativt förmånlig för samhället blir allvarligt invalidiserad. Tyvärr tar också djurskyddet samtidigt flera steg bakåt.

Skyldigheterna enligt djurskyddslagen omfattar att lindra djurens lidande och tillhandahålla djurägarna faktiska möjligheter att i nödsituationer föra ett djur till en veterinär. Det har åtminstone hittills varit en stabil värdegrund; hela veterinärsystemet i Finland har byggts upp med fokus på djurskyddet.

Betänkande JsUB 21/2022 rd

Joursystemet måste tryggas även om det i någon mån skulle strida mot konkurrensneutraliteten. Man måste också erkänna att behandling av sällskapsdjur hos kommunalveterinären utan konstgjorda begränsningar har ett nära samband med att veterinärtjänsterna för nyttodjur överhuvudtaget fungerar.

Med stöd av det som sägs ovan föreslår Samlingspartiets, Sannfinländarnas och KD:s utskottsgrupper att lagen förkastas, eftersom den skadar såväl kunderna och djuren som hela veterinärvården. Lagen bör beredas på nytt när det blir aktuellt att avgöra miljöhälsovårdens ställning i förhållande till välfärdsområdenas verksamhet.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 25.1.2023

Markku Eestilä saml
Arto Satonen saml
Peter Östman kd
Jenna Simula saf
Mikko Lundén saf
Ritva Elomaa saf